

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор наукової роботи
Задорожний З.-М. В.

« 24 » вересня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Організація і планування психологічного дослідження»

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність – 053 Психологія

освітньо-наукова програма – Психологія

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Організація і планування психологічного дослідження»

Дисципліна «Організація і планування психологічного дослідження»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 1	спеціальність 053 Психологія	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	рівень вищої освіти – третій (освітньо- науковий)	Аудиторні години - 30
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 120</i>
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Організація і планування психологічного дослідження»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх викладачів знання про основи методології та методологічні принципи психологічної науки, математичні методи психологічного дослідження, різні підходи до психологічних досліджень і можливі варіанти інтерпретації їх результатів; сприяти оволодінню аспірантами знаннями та практичними вміннями у проведенні психологічних досліджень різного ступеня складності.

2.2. Передумови для вивчення дисципліни.

Дисципліна «Організація і планування психологічного дослідження» тематично пов'язана з дисциплінами «Педагогіка і психологія вищої школи», «Методика виконання дисертаційної роботи», «Психологія як сфера мислєдїяльності», «Філософія науки», «Іноземна мова у наукових дослідженнях», «Психологія професійної креативності».

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Парадигма наукових методів

Тема 1. Поняття методу в науці.

Види загальнонаукових методів; теоретичні та конкретно-наукові методи, їх характеристика. Поняття методології та методу, різниця між ними. Рівні методологічного аналізу та їх особливості в психологічних дослідженнях. Взаємодія між загальнонауковими підходами та конкретними методами проведення наукових досліджень

Тема 2. Методологічні та теоретичні проблеми психологічного дослідження.

Загальна характеристика психологічного дослідження. Рівні психологічного дослідження. Види дослідження (фундаментальні, прикладні, розробки). Основні методологічні та теоретичні проблеми психології: системний підхід (проблема закону у психології, системна детермінація поведінки та психіки); категорія відображення; теорія, експеримент і практика; спілкування (функції та структура спілкування, особливості психічних процесів при спілкуванні); категорія діяльності (будова індивідуальної діяльності, проблема спільної діяльності); особистість (суспільні відносини як загальна основа властивостей особистості; спрямованість особистості); соціальне і біологічне в детермінації психіки людини (психологічні аспекти проблеми антропогенезу).

Тема 3. Методологічні принципи психологічного дослідження.

Принципи філософсько-психологічного рівня: можливості пізнання внутрішнього світу особистості; єдності суб'єкта і об'єкта психологічного пізнання; відображення; визначальна роль практики у психологічному пізнанні. Принципи теоретико-психологічного рівня (за О. М. Ткаченко): детермінізму; відображення; єдності психіки та діяльності; розвитку психіки; системно-структурний. Принципи експериментально-психологічного рівня: адекватності; паралельності; екстремальності; реєстрації градієнта; референтності;

послідовного пояснення; розвитку, особистісного підходу; творчої самодіяльності та ін.

Змістовий модуль 2. Варіативність методів та методик. Етапність психологічного дослідження.

Тема 4. Методи психологічного дослідження.

Поняття про метод науки. Методологія як вчення про метод. Співвідношення теоретичного та емпіричного рівнів дослідження. Співвідношення об'єкта, предмета та методу дослідження. Класифікація методів психологічного дослідження. Загальна характеристика методів психологічного дослідження (методи теоретичного дослідження, об'єктивні методи психології, методи описової психології, методи практичної психології (психологічної практики)). Взаємодоповнюваність, надійність та валідність методів і методик дослідження.

Тема 5. Етапи психологічного дослідження.

Загальна структура психологічного дослідження. Вибір та обґрунтування теми дослідження. Актуальність дослідження. Мета дослідження. Гіпотеза і постановка завдань дослідження. Вибір методів і методик дослідження. Планування дослідження. Вибірка для дослідження. Збирання та нагромадження матеріалу. Аналіз літературних джерел. Організація і проведення експерименту. Аналіз та інтерпретація зібраних даних. Факт і артефакт у психологічному дослідженні

Тема 6. Специфіка психологічного експерименту.

Експеримент і емпіричне дослідження. Психодіагностичне обстеження. Процедура експерименту і обстеження. Завдання, функції експерименту, обстеження. Вимоги до експериментатора і діагноста. Принципи побудови констатуючого і формуючого експериментів. Принципи побудови експериментально-генетичного дослідження. Розвивальні можливості експериментального впливу. Обробка даних та оформлення результатів дослідження.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Організація і планування психологічного дослідження» (денна форма навчання)

	Кількість годин	
	Аудиторні години	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Парадигма наукових методів		
Тема 1. Поняття методу в науці	5	20
Тема 2. Методологічні та теоретичні проблеми психологічного дослідження	5	20
Тема 3. Методологічні принципи психологічного дослідження	5	20
Змістовий модуль 2		
Тема 4. Методи психологічного	5	20

дослідження.		
Тема 5. Етапи психологічного дослідження	5	20
Тема 6. Специфіка психологічного експерименту	5	20
Разом	30	120

5. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1.	Поняття методу в науці	2
2.	Види загальнонаукових методів; теоретичні та конкретно-наукові методи, їх характеристика	2
3.	Поняття методології та методу, різниця між ними	2
4.	Рівні методологічного аналізу та їх особливості в психологічних дослідженнях	2
5.	Взаємодія між загальнонауковими підходами та конкретними методами проведення наукових досліджень	2
6.	Методологічні та теоретичні проблеми психологічного дослідження	2
7.	Загальна характеристика психологічного дослідження	2
8.	Рівні психологічного дослідження	2
9.	Види дослідження (фундаментальні, прикладні, розробки)	2
10.	Основні методологічні та теоретичні проблеми психології	2
11.	Системний підхід (проблема закону у психології, системна детермінація поведінки та психіки)	2
12.	Категорія відображення в психології	2
13.	Теорія в психологічних дослідженнях	2
14.	Експеримент в психологічних дослідженнях	2
15.	Практика в психологічних дослідженнях	2
16.	Спілкування (функції та структура спілкування, особливості психічних процесів при спілкуванні)	2
17.	Категорія діяльності (будова індивідуальної діяльності, проблема спільної діяльності)	2
18.	Соціальне і біологічне в детермінації психіки людини (психологічні аспекти проблеми	2

	антропогенезу)	
19.	Методологічні принципи психологічного дослідження	2
20.	Принципи філософсько-психологічного рівня	2
21.	Принципи теоретико-психологічного рівня (за О. М. Ткаченко)	2
22.	Принципи експериментально-психологічного рівня	2
23.	Варіативність методів та методик	2
24.	Методи психологічного дослідження	2
25.	Поняття про метод науки	2
26.	Методологія як вчення про метод	2
27.	Співвідношення теоретичного та емпіричного рівнів дослідження	2
28.	Співвідношення об'єкта, предмета та методу дослідження	2
29.	Класифікація методів психологічного дослідження	2
30.	Загальна характеристика методів психологічного дослідження	2
31.	Методи теоретичного дослідження	2
32.	Об'єктивні методи психології, методи описової психології	2
33.	Методи практичної психології (психологічної практики)	2
34.	Взаємодоповнюваність, надійність та валідність методів і методик дослідження	2
35.	Загальна структура психологічного дослідження.	2
36.	Вибір та обґрунтування теми дослідження	2
37.	Актуальність дослідження	2
38.	Мета дослідження	2
39.	Гіпотеза і постановка завдань дослідження	2
40.	Вибір методів і методик дослідження	2
41.	Планування дослідження	2
42.	Вибірка для дослідження	2
43.	Збирання та нагромадження матеріалу	2
44.	Аналіз літературних джерел	2
45.	Організація і проведення експерименту	2
46.	Аналіз та інтерпретація зібраних даних	2
47.	Факт і артефакт у психологічному дослідженні	2
48.	Специфіка психологічного експерименту	1
49.	Експеримент і емпіричне дослідження	1
50.	Психодіагностичне обстеження	1

51.	Процедура експерименту і обстеження	1
52.	Завдання, функції експерименту, обстеження	1
53.	Вимоги до експериментатора і діагноста	1
54.	Принципи побудови констатуючого і формуючого експериментів	1
55.	Принципи побудови експериментально-генетичного дослідження	1
56.	Розвивальні можливості експериментального впливу	1
57.	Обробка даних та оформлення результатів дослідження	1
58.	Первинна обробка даних	1
59.	Складання таблиць	1
60.	Перевірка даних	1
61.	Математико- статистична обробка	1
62.	Аналіз первинних статистик	1
63.	Оцінка достовірності відмінностей	1
64.	Нормування даних	1
65.	Комп'ютерна обробка даних	1
66.	Послідовність викладу матеріалів дослідження	1
67.	Подання текстового матеріалу	1
68.	Оформлення ілюстративного матеріалу	1
69.	Оформлення табличного матеріалу	1
70.	Подання формул і символів	1
71.	Оформлення списку використаних джерел	1
72.	Використання і оформлення цитат	1
73.	Упорядкування додатків, приміток, допоміжних показників	1
Разом:		120

6. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «**Організація і планування психологічного дослідження**» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- залік

7. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «**Організація і планування психологічного дослідження**» визначається за шкалою оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
-----------------------	-------------------------------	-----------------------

90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Опорний конспект лекцій	1-6
2.	Методичні вказівки до проведення занять	1-6
3.	Завдання для самостійної роботи	1-6

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Борисенко В.Д. Організація наукових досліджень в Україні : навч. посіб. / В. Д. Борисенко, С. А. Устенко ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. Миколаїв : МНУ, 2016. 258 с.
2. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак ; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Держ. служба України з надзвичайн. ситуацій, Нац. ун-т цивіл. захисту України. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 257 с.
3. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне силання. Загальні положення та правила складання. <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
4. Кравець Н.П. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / Кравець Н. П. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. 78 с.
5. Математичні методи в психологічних дослідженнях [Текст] : навч. посіб. / Н. І. Погорільська, О. В. Ходанович. Київ : Київський університет, 2015. 128 с.
6. Методика наукових досліджень // Навчальний контент. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. 78 с.
7. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
8. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
9. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. / О. Л. Туриніна. Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2018. 206 с.
10. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О. І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва Х.: ХНАУ, 2017. 272 с.
11. Назаровець С., Борисова Т. Відкритий доступ до наукових цитувань. Практичний посібник: [препринт]. К.: ДНТБ України, 2019. 33 с.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.2553994>

Використання міжнародних наукометричних баз даних відкритого доступу в наукових дослідженнях / О. А. Гальчевська // Інформаційні технології в освіті. 2015. Вип. 23. С. 115-126.

- 12.Партико З.В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації : навч. посіб. / З. В. Партико. Запоріжжя : КПУ, 2015. 235 с.
- 13.Савченко В. Наукове дослідження: задум, реалізація, результати : монографія / В. Савченко, Т. Шестаковська. Мена : Домінант, 2013. 271 с. Сидоренко Н.М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н. М. Сидоренко, А. М. Волобуєва ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2015. 211 с.
- 14.Стояцька Г. М. Основи наукових досліджень [Текст]: навч. посіб. Дніпро : Дніпропетров. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 142 с.
- 15.Шаравара Т.О. Інформаційний пошук і робота з бібліотечними ресурсами : навч. посіб. для аспірантів / Шаравара Т. О. ; Полтав. держ. аграр. акад., Каф. інозем. мов та українознавства. Київ : Ліра-К, 2017. 255 с.
- 16.Burgard, S. A., & Seelye, S. (2017). Histories of Perceived Job Insecurity and Psychological Distress among Older US Adults. *Society and mental health*, 7(1), 21–35.
- 17.Gallagher, M. (2017). Obligatory and Voluntary Identity Discrepancies, Self-Evaluation, and Psychological Distress. *Society and Mental Health*, 7(2), 51–68.
18. Jeffrey, K., Abdallah, S., & Quick, A. (2015). Europeans' personal and social wellbeing: topline results from Round 6 of the European Social Survey. London: Centre for Comparative Social Surveys.